

pouka drugim, ki po njem hrepene. Kjer drugače ne gre, naj bo. A tudi pri teh šolah naj se določijo smernice in cilji. Dosedaj kaj tacega za to kategorijo šol nismo imeli in ne poznali. Ta je učil tako, oni zopet drugače; tu se je doseglo toliko, tam zopet več ali manj. Ta je polagal važnost za računstvo, oni zopet za jezikovni nauk itd. Sploh je bil ves pouk kot nekako nesigurno tavanje, saj ni za te vrste šol nobene norme.

Pa doba pouka? Na nekaterih šolah se vrši pouk le poletni čas, na drugih zopet celo leto. Zadnje so, seveda, veliko na boljsem glede uspehov. Kadar je prav huda zima, velik sneg, takrat seveda, ni kak teden Bog zna kaj, ali celo nič. Pri ugodni zimi je skoraj boljše ko poleti. Tedaj bi bilo želeli, da se ta pouk raztegne na celo šolsko leto. Kadar ni mogoče, pa ni, a to je le malokrat. Dalje se naj za pouk na takih šolah učiteljstvo res primerno honorira, a kjer le možno in je primerno število otrok za tako šolo, naj se nastavi poseben učitelj za te oddelke.

Dobe se šole, na katerih število teh otrok dosega ali celo presega število otrok na dvorazrednicah. Omenjeno je že bilo, da pouk na takih šolah z najmanj dvema oddelkoma v razredu ni najlažji. In res, za pouk v takih šolah je treba izkušene učitelja. Novinci niso primerni za taka mesta. Treba je biti nad vse praktičen in nuditi otrokom le najpotrebnejše, na stran puščajoč vse eksperimentiranje.

Kratko povzeto: Hribovska šola bodi tam, kjer res drugače ne gre. Za kategorijo te vrste šol se naj izda in postavno določi normativ maksima (po možnosti). Učiteljstvo naj se za pouk res primerno in ne beraško nagradi, a kjer le možno naj se nastavi za to šolo poseben učitelj, ki ima že nekoliko prakse. Pouk bodi celoleten in se naj razširi vsaj na teden-skih osem ur!

Treba je, da se tudi tej šoli posveča večjo pažnjo, dosedaj se je ravnalo ž njo prav po mačehovsko, kar ni prav. Ravno te vrste šol je treba vzeti v večjo zaščito. Morda se kateri tovariš, ki nosi tudi ta križ na svojih ramah, še oglasi in nasvetuje kaj drugega.

Križ pravim! Da križ, ki ga je pa zakrivila le bivša uradna nezmožnost na šolskem polju!

L. P.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Delegata za Zavezino delegacijsko zborovanje septembra meseca v Celju je prijavilo:

I. Učiteljsko društvo za cerkniški in loški okraj:

1. Kabaj Miloš — Begunje pri Cerknici.
2. Remžgarjeva Irma — Cerknica. Namestnika:
1. Harmel Adolf — Cerknica.
2. Modičeva Marica — Cerknica.

II. Učiteljsko društvo za brežiški in severniški okraj:

3. Knapič Janko — Videm ob Savi.
4. Jamšek Fran — Rajhenberg.
5. Sušnik Mirko — Rajhenberg. Namestnika:
3. Pečnik Josip — Kapele pri Brežicah.
4. Vadnal Fran — Dobova.

Okrajna učiteljska društva! Postavite na dnevni red prihodnjega zborovanja volitev delegatov za zborovanje v Celju, da vas čas ne prehiti. — Po Zavezinih pravilih člen VI. § 7. lit. e) odpošljejo društva na Zavezino delegacijsko zborovanje vse predsednike oziroma od teh določene namestnike. Vrhutega izvoli vsako teh društev do 50 članov po 1 delegata, s 50—100 članov po dva delegata, s 100—150 članov po 3 delegate itd. Vsakemu delegatu je izvoliti namestnika. Vsak delegat (namestnik) je dolžan udeležiti se delegacijskega zborovanja. —

Poslajte društvena poročila za l. 1919. Nekatera društva kljub vsem urgencam tega še do danes niso storila. Ta poročila naj obsejajo: 1. Število članstva (rednega, podpornega, častnega). 2. Ime in bivališče predsednikovo. 3. Število društvenih zborovanj v l. 1919.

Imena delegatov (namestnikov) in omenjena poročila je poslati na vodstvo Zaveze v Ljubljani.

Društvene vesti.

+ **Novomeško učiteljsko društvo** zboruje v četrtek 10. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v šoli v Trebnjem po tem dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika.
2. Razgovor o temah za letošnje konferenco.
3. Naše stališče k naredbi o javni kvalifikaciji. Tov. Hočevnar.

4. Določitev delegatov v Beograd.
5. Določitev delegatov za Zavezino zborovanje.
6. O pristopu k zadrugi „Tvoronica učil“.
7. Slučajnosti.

Popoldne izlet k premogokopu na Mirno.

Odbor.

+ **Slovenjebistriško učiteljsko društvo** je imelo svoje izletno zborovanje dne 19. maja v Zgornji Polskavi. Pred zborovanjem je pred okrašenim šolskim poslopjem zapel pevski zbor tri pesmi. Zborovanja se je udeležilo 26 članov; odsotnih je bilo 16. Zakaj?

Predsednik tovariš Sabati je pri otvoritvi zborovanja omenil, da se od obstoja društva vrši letos sedmo zborovanje v Zg. Polskavi. Pozdravil je prav tople urednika g. V. Špindlerja iz Celja, goste prof. drž. posl. g. Voglarja z gospo, dr. Avg. Reismanna iz Maribora ter vse navzoče člane. V imenu občine nas je pozdravil gerent g. F. Urajek.

Nato se je spominjal predsednik pred kratkem umrlega odličnega slov. šolnika in pedagoškega pisatelja ravnatelja H. Schreinerja. V počastenje njegovega spomina so zborovalci vstali raz sedežev.

Prečital in odobril se je zapisnik zadnjega zborovanja.

Potem je sledil referat g. urednika V. Špindlerja: „O pomenu in razvoju časnikarstva s posebnim ozirom na jugoslovansko časnikarstvo.“ Referent je ta obširni predmet sestavil v razmeroma kratko, a jasno obliko. Povedal je, da je najbolj razvito časnikarstvo na Japonskem in v Severni Ameriki. Tam izhaja tudi 50 slovenskih časopisov. Prvi jugoslovanski list je bil srbski; izšel je l. 1768. Časnikarstvo je najdemokratnejša naprava, ki ima važno nalogo povzdigniti kulturo naroda. Priporoča učiteljstvu, naj se posveti žurnalistiki, da pomaga osobito sedaj graditi našo državo. Za zanimivo, temeljito in trudapolno poročilo se zahvali predsednik.

Predsednik priporoča, naj se razen gospe Feiglove po možnosti udeleže tudi drugi tovariši učiteljskega kongresa v Beogradu.

Zborovanja Zaveze v Celju se bo udeležil predsednik oziroma njegov namestnik Fr. Karbaš. Delegatom je izvoljen Brglez, namestnikom Rainer.

Predsednik je z drugimi mnenja, naj bi se izdal poseben „Uradni list“ za šole. Šolske vodje naprosi, naj mu naznajo v svrhu objave imena onih učiteljskih moči, katere še do danes niso organizirane.

Prihodnje zborovanje bo meseca avgusta. Nato zaključil predsednik zborovanje.

Po končanem obedu v Ferkovi gostilni je zapel pevski zbor več pesmi; sledile so napitnice in zopet pesmi.

Iz Slov. Bistrice so nas počastili odlični gostje: gg. dr. Pučnik, major Veljkovič in kapetan Pogačar.

V spomin na ta dan so bili udeleženci tudi fotografirani.

Le prehitro je prišel čas ločitve od milih tovarišev in tovarišic.

+ **Iz celjskega učiteljskega društva:**

Vse tovariše (ce) pevce in pevke celjskega učiteljskega društva vabim, da se kar mogoče v velikem številu udeležijo pvske vaje za junijsko društveno slavnost. Vaja se vrši v nedeljo, 6. junija ob 9. uri dopoldne v zbornici (l. nadstr.) mestne osnovne šole v Celju. Opozarja se, da je to edina pvska vaja. Kdor je prejel note, naj jih prinese s seboj! Na svidenje! — Pevovodja.

+ **Izlet „Učiteljskega društva za mariborski šolski okraj“** se vrši 10. junija v Limbuš. Zborovanje bo ob pol 11. uri v limbuški šoli.

Dnevni red:

1. „Pozdravljeni v veselem Limbušu“, govori predsednik.
2. Predavanje strok. učitelja na vi-narski šoli v Mariboru g. Priola: „Glavne smernice bodočega sadjarstva.“
3. Raznoterosti.

Izletnikom iz bolj oddaljenih krajev je na razpolago lojterski voz, ki bode čakal od tri četrt 10. do 10. na dravskem mostu v Mariboru. Prosim poslužiti se ga, da ne bo prišel zastoj. Skrbelo se bode za dobro jed in izvrstno kapljico.

Ker se pa hoče ugotoviti dobra potrežba, zato mora vsako šolsko vodstvo do 7. junija na šolsko vodstvo v Limbušu poročati število udeležencev. Zabeležiti je tudi, kdo pride samo pri lepem, kdo pa ob vsakem vremenu. Pridite mnogoštevilno v mični Eldorado Mariborčanov! — Mar. Godec, predsednica.

+ **Pedagoško društvo v Krškem, okrožje Krško**, je zborovalo dne 20. maja 1920 ob precej povoljni udeležbi na Čatežu ob Savi.

Predsednik tovariš Hočevnar pozdravi navzoče, a opazi, da manjkajo žalibog ravno mlajši tovariši. Ker naj bo učitelju ena izmed prvih dolžnosti njegova nadaljnja izobrazba, ki jo uspešno podpirajo posebno stanovska zborovanja, se sklene, da mora odslej vsakdo opravičiti svojo odsotnost.

Nato sledi dnevni red:

1. Tovarišica ga. Levstikova predava jako zanimivo o važnem, a še premalo upoštevanem predmetu „O pomenu šolskih gledališč“. Po živahni debati se sprejme predlog tov. Kocjančiča, da se določi odbor, ki naj sestavi seznam porabnih mladinskih iger. V ta odbor se imenujejo: tovariša Hočevnar, Levstik in tovarišica Levstikova.

2. Pogovore se siedeče točke:

- a) glede plačevanja članarine: Letos zaostala članarina se plača takoj, v bodoče pa polletno;

- b) glede udeležbe skupščine UJU v Beogradu: Če se do prihodnjega občnega zbora nihče prostovoljno ne javi, da zastopa društvo na skupščini, se določi delegat, ki ga na svoje stroške odpošlje društvo;

- c) glede volitev v novi odbor Društva za zgradbo učiteljskega konvikta: Izdajo se pooblastila onim članom, ki bodo zastopali Pedagoško društvo pri volitvah v odbor Društva za zgradbo učiteljskega konvikta.

3. Sprejmejo se na današnjem zborovanju tudi resolucije, stavljen na zborovanju tržiškega okrožja v Mokronogu dne 6. maja 1920, ki se ga je udeležilo tudi učiteljstvo krškega okrožja in na katerem je predaval tov. Hočevnar o pomenu prirodoslovnega pouka v ljudski šoli:

- a) Urede naj se kar najhitreje premakni upokojencev in sicer tako, da se jim izplača ves zaostali znesek;

- b) strokovnim učiteljem na meščanskih ljudskih šolah naj se nakazujejo plače za en razred više kot ljudskošolskim učiteljem z enakim številom službenih let;

- c) v bodoče izhajaj za šole posebna izdaja Uradnega lista, ki naj vsebuje le one naredbe, ki se tičejo šolskih zadev. Vsaka šola mora naročiti list;

- d) predlogi glede zamudnih kazni naj se prepušče učiteljstvu dotične šole, ki se posvetuje o njih v lokalnih učiteljskih konferencah.

Okrajni šolski svet se pozivlja, da energično in pravočasno izterja, oziroma izvede naložene denarne in zaporne šolske zamudne kazni.

4. Član našega društva, ki so ob enem zastopniki učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, naj poročajo pri vsakem zborovanju o sklepih okrajnega šolskega sveta.

Ker ni nadaljnih predlogov, se predsednik zahvali zborovalcem in zaključil zborovanje.

+ **Ljubljansko učiteljsko društvo** zboruje v ponedeljek, dne 7. junija t. l. ob pol 6. uri na St. Jakobski šoli. Dnevni red: Nadaljevanje izrednega občnega zbora z dne 31. maja. — Odbor.

Kronika.

= **Stavka čehoslovaških otrok na Dunaju končana.** Dne 19. t. m. se je sešla v mestni dvorani ožja šolska komisija pod predsedstvom mestnega svetnika gospoda Speiserja. V tej seji se je sporočilo Čehoslovakom, da so na razpolago za nameščanje, stavljujočih čehoslov. otrok na Dunaju (stavka je trajala 6 mesecev) šolska poslopja v okrajih drugem, petem, sedmem, devetem do osemnajstega, dvajsetem in edenindvajsetem, in sicer vsak dan popoldne od 2.—6. ure. Takoj po binkoštnih praznikih prično z vpisovanjem českkih otrok in nato s poukom. Tako je vztrajna čehoslovaška šolska stavka na Dunaju ugodno končana.

= **Učiteljski konventi v Švici.** Mesecnik domačih konferenc v našem smislu Švica ne pozna. Namesto v konferencah pod vodstvom nadučitelja — ki ga Švica tudi ne pozna, zakaj vodja šole je voljen za gotovo dobo od učiteljstva na šoli — se zbirajo učitelji v učiteljskih konventih, kjer se združujejo po skupnosti interesov. Tako imajo svoj konvent učitelji 1.—3. razreda primarnih šol in je v njem predmet posvetovanj elementarni pouk. Konventi za 4.—6. razred teh šol (realni razredi) razpravljajo o realnih predmetih. Konvent za višja (7.—8.) primarna razreda obravnava povečini praktično učno snov (o gospodarstvu, tehničnih strahih itd.). Svoje konvente imajo še učitelji specialnih razredov, sekundarni učitelji, učitelj(ice) za ročna dela in otroške vrtarice. Vse učiteljstvo pa se po potrebi shaja v okrajni (mestni) učit. konvent, kjer se razpravlja in sklepa o skupnih zadevah.

= **Na vseučilišču v Pragi** ustanove stolico za jugoslovansko jezikoslovje in jugoslovansko literaturo, kamor je pozvan učenjak slavist profesor Matija Murko iz Leipziga. Na vseučilišču ustanove tudi lektorat za češki jezik za jugoslovanske slušatelje, kjer prevzame mesto profesor Sbrinšek. Ustanovljen je tudi lektorat za srbohrvaščino za češke akademike, kjer bo nastavljen Jugoslovani.

Iz Jugoslavije.

— **Uredniška vest.** Ker se na razpis uredniškega mesta Uč. Tov. ni nihče prijavil ne bo mesto oddano in ne bo v uredništvu nobene izpremembe, do novega razpisa.

— **Zvišanje prejemkov učiteljstvu.** Iz Beograda poročajo: Na seji ministrskega sveta dne 27. maja je bil sprejet predlog ministra za prosveto Svetozarja Pribičevića, da se dovoli učiteljem istotako 25 odstotna doklada, kakor se je dovolila ostalim državnim uradnikom.

— **Iz XI. seje višjega šolskega sveta.** V četrtek dne 27. maja 1920. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik prof. Vadnjal je otvoril sejo in ugotovil sklepčnost. K besedi se oglasi Jakob Dimnik ter predlaga, da naj višji šolski svet po deputaciji čestita škofi Ant. Bon. Jegliču k njegovi 70letnici. Člane deputacije izbere predsednik sam. Predlog je bil sprejet. Potem so sledila poročila višjih šolskih nadzornikov. Višji šolski nadzornik Poljanec je poročal o nadzoru nekaterih meščanskih in srednjih šol. Poročilo se je vzelo odobruje na znanje. Višji šolski nadzornik Gangl je poročal o pritožbi, ki jo je vložil krajni šolski svet in knetiška zveza v Kostanjevici zoper imenovanje nadučitelja Zagorca za nadučitelja v Kostanjevici. Pritožba se je kot neutemeljena soglasno zavrnila. Po teh poročilih se je prešlo na dnevni red. Višji šolski nadzornik dr. Grafenauer poroča o učnem načrtu za pouk slovenščine kot učnega predmeta na gimnazijah in realnih gimnazijah v Sloveniji. Načrt je bil sprejet z neznatnimi spremembami.

Imenovanja: za stalno ravnateljico na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru je bila imenovana Zora Klavžarjeva; za stalnega strokovn. učitelja za I. skupino na deški meščanski šoli v Celju je bil imenovan Franc Hribernik; stalno službo učiteljice za ženska ročna dela na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani je dobila Cecilija Škubičeva. Učiteljsko službo v Gornjih je dobila Draga Zajčeva, učiteljska služba v Kaverju se še enkrat razpiše, ker ni bilo prosilcev; nadučiteljsko službo v Rečici je dobil Branko Zemljič, pri sv. Benediktu v Slov. gor. Ivan Majhen, v Studencih pri Mariboru na deški šoli Anton Hren, na dekliški šoli istotam Adela Šmidova, v Teznu Anton Brumen, v Radvanju Radoslav Knaflič. Dve učiteljski službi v Kostrivnici se na predlog okrajnega šolskega sveta še enkrat razpišeta. Razpiše se tudi še enkrat učiteljska služba pri Novi Štifi, za katero ni bilo prosilcev. Za stalnega suplenta na javnih deških ljudskih šolah v Ljubljani je bil imenovan Ivan Kocijančič, za stalno suplento na dekliških šolah istotam Albina Kocijančičeva; za stalnega strokovnega učitelja za rokotvorni pouk na pomožni šoli v Ljubljani je bil imenovan Janjo Blaganje; za nadučitelja v Spodnji Šiški se imenuje Jakob Furlan; učiteljski službi v Framu pri Mariboru sta dobili Rozalija Zolgerjeva in Ljudmila Skrbinskova; učitelj Josip Wagner se premesti iz službenih ozirov iz Sp. Šiške na I. mestno deško ljudsko šolo v Ljubljani.

Stalno se namestijo tele učiteljice za žen. ročna dela: Ana Smolnikarjeva za Vojnik in Novo cerkev; s tem se izprazni mesto učiteljice za ženska ročna dela za Zavodnie, Topolšico in Razbor, kamor se iz službenih ozirov premesti Franja Simončičeva, dosedaj učiteljica za ženska ročna dela na dekliški meščanski šoli v Ptuj. Josipina Pavzer-Dobnikova za Cadrnjanje in Prihovo, Kristina Klunova za Zreče in Skomarje, Franciška Avkotova za Podsredo in Koprivnico, Viktorija Brežigarjeva za Tezen in pri D. M. v Brezju, Elizabeta Kosijeva za Breg v Ptujški okolici, Franja Urbasova za Braslovce in Letuš, Marija Dolžanova za Mokronog, Ivana Demšarjeva, Rozalija Lampičeva, Julija Kuntihova in Marija Avbeljeva za Ljubljano in Marija Trampuševa za Radomlje. — Dovolj se delitev ljudske šole v Brežicah v štirirazredno deško in štirirazredno dekliško. S pričetkom šolskega leta 1920-21 se sistimizira služba stalnega kateheta za ljudsko šolo v Mostah pri Ljubljani; nanovo se sistimizira služba učiteljice za ženska ročna dela na ljudskih šolah v Cirkovcah in Podovi, služba se podeli Jug-Weixlovi z veljavnostjo istega dne; ena-